

ทัศนาศา'วัด-วัง'เมืองงพชร

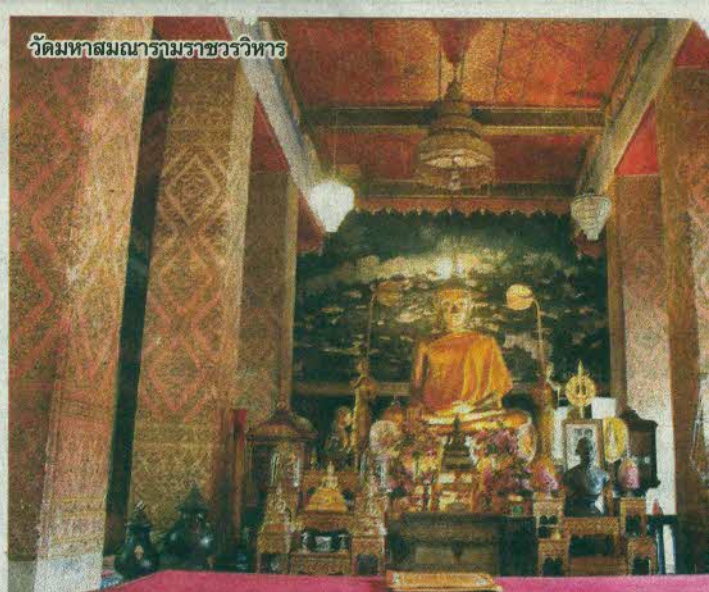
ฟังเกร็ดเรื่องเล่า'สองแผ่นดิน'

จุดเปลี่ยนความเชื่อ'อิทธิฤทธิ์-ปาฏิหาริย์'

พระราชวังบ้านปืน

วัดมหาสมณารามราชวรวิหาร

ทัศนาศา'วัด-วัง'เมือง

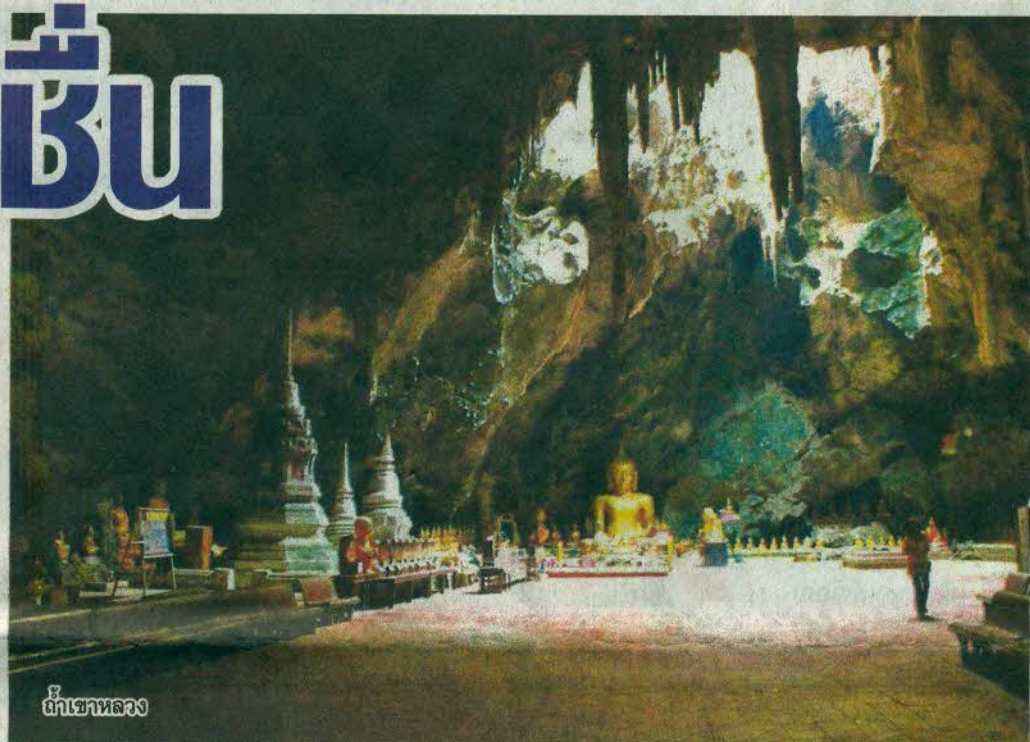
ฟังเกร็ดเรื่องเล่า'สองแผ่นดิน

จุดเปลี่ยนความเชื่อ'อิทธิฤทธิ์-ป

เสาร์
www.facebook.com/ScoopMati
ประชาชื่น

“สิงหาคม” นับเป็นเดือนที่มีความสำคัญในรอบปี นอกจากจะมี “วันแม่แห่งชาติ” คือวันที่ 12 สิงหาคมแล้วยังมีความสำคัญ เป็นเดือนที่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 เสด็จพระราชดำเนินทางชลมารคพร้อมด้วยพระราชโอรส พระราชธิดา โดยเรือพระที่นั่งอรุณราชวรเดช จากทำเนียบวัดดุจธูป เพื่อไปทอดพระเนตรสุริยุปราคาเต็มดวงที่หัวกอ จ.ประจวบคีรีขันธ์ ตรงกับวันที่ 18 สิงหาคม

ในการเสด็จครั้งนั้น มีพระราชโอรสและพระราชธิดาตามเสด็จด้วย โดยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ทรงอยู่ด้วยขณะทรงเป็นเจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์ฯ นอกจากนี้ยังมีเจ้านายชั้นผู้ใหญ่ ข้าราชการบริพาร อีกจำนวนมาก โดยเส้นทางเสด็จผ่านทางจ.เพชรบุรี

ถ้ำเขาลง

วัดกุฎิบางเค็ม

ไทยตราบถึงปัจจุบัน ที่สำคัญยังเป็นดินแดนที่มีความผูกพันเกี่ยวข้องกับ

พระนครศรีจึงเป็นพระราชวังที่แสดงถึงความทันสมัยและศิวิไลซ์เป็นอย่างยิ่ง นอกจากเป็นสถานที่เสด็จฯ

ฟังเกร็ดเรื่องเล่า 'สองแผ่นดิน'

จุดเปลี่ยนความเชื่อ 'อิทธิฤทธิ์-ป'

เสาร์ www.facebook.com/ScoopMati ประชาชน

“สิงหาคม” นับเป็นเดือนที่มีความสำคัญในรอบปี นอกจากจะมี “วันแม่แห่งชาติ” คือวันที่ 12 สิงหาคมแล้วยังมีความสำคัญ เป็นเดือนที่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 เสด็จพระราชดำเนินทางชลมารคพร้อมด้วยพระราชโอรสพระราชธิดา โดยเรือพระที่นั่งอรรคราชวรเดช จากทำเนียบวรดิฐ เพื่อไปทอดพระเนตรสุริยุปราคาเต็มดวงที่หัวากอ จ.ประจวบคีรีขันธ์ ตรงกับวันที่ 18 สิงหาคม

ในการเสด็จครั้งนั้น มีพระราชโอรสและพระราชธิดาตามเสด็จด้วย โดยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ทรงอยู่ด้วยขณะทรงเป็นเจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์ฯ นอกจากนี้ยังมีเจ้านายชั้นผู้ใหญ่ ข้าราชการบริพาร อีกจำนวนมาก โดยเส้นทางเสด็จผ่านทาง จ.เพชรบุรี

อีกเขทหลวง

วัดกุฎีบางเค็ม

ต่อมาทรงนำความรู้ด้านวิทยาศาสตร์มาปรับใช้ในการสร้างพระราชวังบนยอดเขา คือ **“พระนครคีรี”** หรือ **“เขาวัง”** กลางเมืองเพชรบุรี รวมทั้งพัฒนา จ.เพชรบุรีด้วย

อันที่จริงเมืองเพชรบุรีในอดีตมีพระมหากษัตริย์ทรงสร้างวังถึง 3 รัชกาลด้วยกัน ตั้งแต่รัชกาลที่ 4 รัชกาลที่ 5 และรัชกาลที่ 6 จึงถือว่าเพชรบุรีเป็นจังหวัดเก่าแก่และมีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ เพราะมีความเป็นมายาวนานถึง 3,000 ปี เห็นได้จากการค้นพบร่องรอยของมนุษย์สมัยก่อนประวัติศาสตร์ เครื่องมือหิน ลูกปัดหิน ลูกปัดแก้ว เป็นต้น

นักประวัติศาสตร์จากคณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากรอย่าง **ดร.พัลลภ ปรมมกุลนันท์** กล่าวถึงเพชรบุรีว่า เป็นเมืองที่มีหลักฐานทางประวัติศาสตร์และโบราณคดียาวนานตั้งแต่ยุคแรกเริ่มในดินแดน

ไทยตราบถึงปัจจุบัน ที่สำคัญยังเป็นดินแดนที่มีความผูกพันเกี่ยวข้องกับพระมหากษัตริย์ในราชวงศ์จักรี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสมัยรัชกาลที่ 4 เป็นต้นมา เนื่องจากทรงเป็นพระมหากษัตริย์พระองค์แรกที่เสด็จแปรพระราชฐานไปประทับแรมยังต่างจังหวัด และทรงโปรดปรานเมืองเพชรบุรีเป็นอย่างยิ่ง จนกระทั่งทรงเลือกพื้นที่บนเขามหาสวรรค์ (มโหสวรรค์) กลางเมืองเพชรบุรีเป็นที่สร้างพระราชวังที่ประทับ รู้จักกันในปัจจุบันว่า **“เขาวัง”** หรือ **“พระนครคีรี”** นับเป็นพระ

ราชฐานที่ประทับแห่งแรกที่ได้สร้างขึ้นอย่างถาวรนอกเหนือจากพระบรมมหาราชวัง

ดร.พัลลภอธิบายว่า สถาปัตยกรรมบนพระนครคีรีแสดงถึงพระราชนิยมของรัชกาลที่ 4 และสะท้อนถึงนวัตกรรมอันทันสมัยในเวลานั้น ไม่ว่าจะเป็นการสร้างพระราชวังบนยอดเขาโดยใช้รูปแบบสถาปัตยกรรมที่ปรากฏอิทธิพลศิลปะตะวันตกผสมผสานกับศิลปะจีนและไทย น้อยคนนักที่จะทราบว่าการสร้างพระราชวังบนยอดเขาโดยใช้รูปแบบสถาปัตยกรรมที่ปรากฏอิทธิพลศิลปะตะวันตกผสมผสานกับศิลปะจีนและไทย น้อยคนนักที่จะทราบว่าการสร้างพระราชวังบนยอดเขาโดยใช้รูปแบบสถาปัตยกรรมที่ปรากฏอิทธิพลศิลปะตะวันตกผสมผสานกับศิลปะจีนและไทย

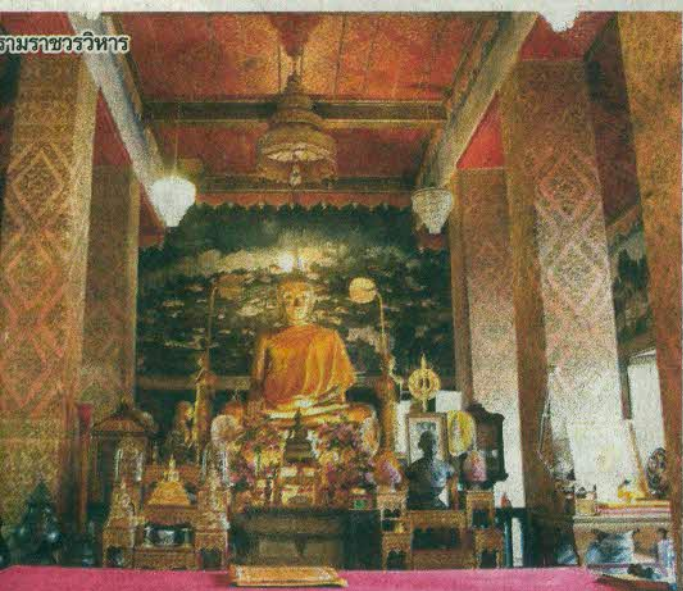
ที่พระนครคีรี ยังมีหอซุซวาลเวียงชัย เปรียบเสมือนประภาคาร และเป็นสถานที่สำหรับทอดพระเนตรดาวพุธ โดยมีระบุในจดหมายเหตุของหมอบรัดเลย์

พระนครคีรีจึงเป็นพระราชวังที่แสดงถึงความทันสมัยและศิวิไลซ์เป็นอย่างยิ่ง นอกจากเป็นสถานที่เสด็จประทับแรมแล้ว ยังใช้รับรองพระราชอาคันตุกะเรื่อยมาจนถึงสมัยรัชกาลที่ 5 กล่าวคือใช้เป็นที่รับรองพระราชอาคันตุกะที่สำคัญ คือ ดยุกและดัชเชสโยฮันเบรตแห่งเมืองบรันทวิท เจ้าผู้ครองนครรัฐของเยอรมนี โดยตอนนั้นเป็นรัฐโยฮันเบรต

บริเวณพระนครคีรีบนยอดเขายังมีพระที่นั่งต่างๆ อีกหลายองค์ อาทิ **พระที่นั่งเพชรภูมิไพโรจน์** เป็นพระที่นั่งองค์ใหญ่ที่สุด สร้างแบบตึกฝรั่ง ใช้เป็นวังที่ประทับของรัชกาลที่ 4 มีห้องพระบรรทม ห้องทรงอักษร ห้องออกว่าราชการ ฯลฯ ภายในพระที่นั่งตกแต่งด้วยข้าวของมีค่าสวยงาม ส่วนใหญ่เป็นของจากยุโรป

ต่อมาที่สำคัญอีกองค์คือ **พระที่นั่งเวียงยันทวีเกียรติปราสาท** นับเป็นพระมหาปราสาทสำคัญมีศิลปะแบบไทย สร้างอยู่ท่ามกลางตึกฝรั่งของพระที่นั่งต่างๆ แต่ดูไม่ขัดตา การสร้างพระมหาปราสาทองค์นี้ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวมีพระราชประสงค์ที่จะหล่อพระบรมรูปของพระองค์เท่าขนาดจริงมาประดิษฐานไว้ แต่พอให้ฝรั่งปั้นรูปจำลองถวายให้ทอดพระเนตร ไม่ทรงพอพระราชหฤทัย ภายหลังจึงให้ช่างไทยสมัยนั้นปั้นหุ่นใหม่ ก็ทรงพอพระทัย จึงโปรดฯ ให้หล่อพระบรมรูปนั้นขึ้น แต่ยังไม่ทันเสร็จก็เสด็จสวรรคตเสียก่อน เรื่องราวยังไม่จบเท่านี้ แต่มิรายละเอียดอีกว่าสุดท้ายพระบรมรูปนั้น ทำไม่จึงมาอยู่ที่ตรงนี้ได้

นอกจากนั้นยังมี **พระที่นั่งปราโมทย์มไหสวรรย์** **พระที่นั่งราชธรรมสภา** สำหรับประกอบพระราชพิธีต่างๆ ทางศาสนา เป็นต้น

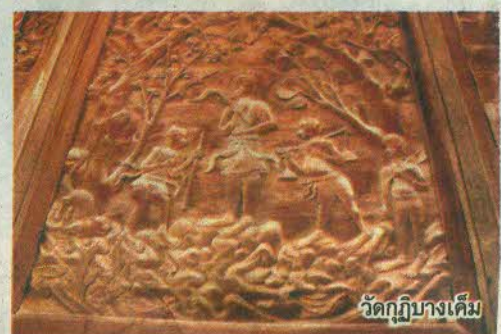
ง'เมืองเพชร 'สองแผ่นดิน' อิทธิฤทธิ์-ปาฏิหาริย์'

เรื่องราวของพระนครคีรีและรัชกาลที่ 4 ยังเกี่ยวพันไปถึงกลุ่มชาติพันธุ์ลาวโซ่ง หรือไทยทรงดำ ที่แต่เดิมอาศัยอยู่บริเวณสิบสองจุไทย ประเทศจีน ถูกกวาดต้อนเข้ามาในไทยช่วงสมัยธนบุรีและต้นกรุงรัตนโกสินทร์ ที่โปรดให้ตั้งบ้านเรือนอยู่ที่เพชรบุรี ชาวลาวโซ่งเหล่านี้เป็นแรงงานสำคัญในการสร้างทางขึ้นไปยังพระนครคีรี เป็นที่เล่าขานกันมาถึงปัจจุบัน

ห่างจากตัวเมืองเพชรบุรีออกมาอีกไม่ไกลมากนักเป็นที่ตั้งของ พระรามราชนิเวศน์ หรือ พระราชวังบ้านปืน ว่ากันว่ารัชกาลที่ 5 ทรงซื้อที่ดินจากราษฎรแล้วตัดถนนเข้าไป โดยลงมือสร้างเมื่อ พ.ศ.2450 รัชกาลที่ 5 ทรงวางศิลาฤกษ์และพระราชทานนามไว้

วัดกุฎีบางเค็ม

วัดกุฎีบางเค็ม

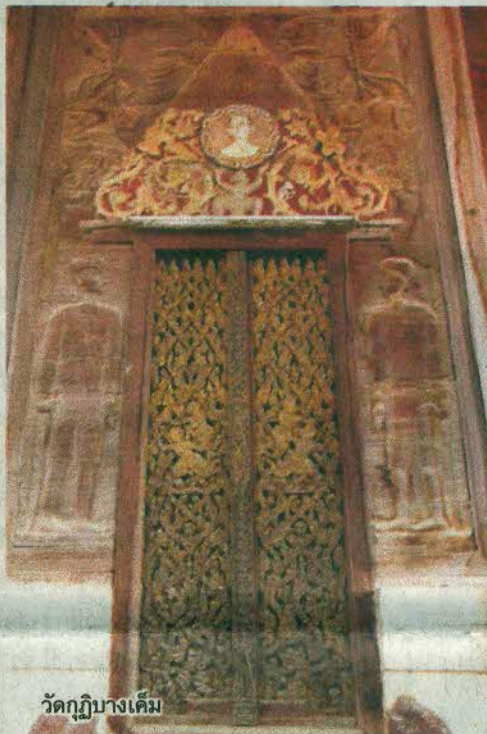
พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพระนครคีรี

ก่อน พร้อมทั้งให้หล่อรูปพระนารายณ์ทรงชนู แต่ชาวบ้านเรียกพระนารายณ์เป็น ซึ่ง "ปิ่น" ในที่นี้หมายถึงลูกชนู หล่อเสร็จทรงตั้งใจนำมาไว้ที่ประดิษฐานพระบรมราชานุสาวรีย์ปัจจุบัน แต่สร้างไม่เสร็จก็สลายรุดก่อน รัชกาลที่ 6 จึงมาสร้างต่อ เมื่อรัชกาลที่ 6 สร้างเสร็จไม่เคยเสด็จฯประทับอย่างเป็นทางการ และไม่ได้ใช้

พระนครคีรีจึงเป็นพระราชวังที่แสดงถึงความทันสมัย และศิวิไลซ์เป็นอย่างยิ่ง นอกจากเป็นสถานที่เสด็จฯ

บนพระนครคีรียังมีการสร้างพระเจดีย์ทรงกลมขนาดใหญ่ พระราชทานนามว่า พระธาตุจอมเพชร ใน

สองแผ่นดิน' อิทธิฤทธิ์-ปาฏิหาริย์'

พระนครคีรีจึงเป็นพระราชวังที่แสดงถึงความทันสมัย และศิวิไลซ์เป็นอย่างยิ่ง นอกจากเป็นสถานที่เสด็จฯ ประทับแรมแล้ว ยังใช้รับรองพระราชอาคันตุกะเรื่อย มาจนถึงสมัยรัชกาลที่ 5 กล่าวคือใช้เป็นที่พักของพระราชอาคันตุกะที่สำคัญ คือ ดยุกและดัชเชสโยฮันเบรต แห่งเมืองบรันทวิท เจ้าผู้ครองนครรัฐของเยอรมนี โดยตอนนั้นเป็นรัฐอิสระ

บริเวณพระนครคีรีบนยอดเขายังมีพระที่นั่งต่างๆ อีกหลายองค์ อาทิ พระที่นั่งเพชรภูมิไพโรจน์ เป็นพระที่นั่งองค์ใหญ่ที่สุด สร้างแบบดึกดำบรรพ์ ใช้เป็นที่ประทับของรัชกาลที่ 4 มีห้องพระบรรทม ห้องทรงอักษร ห้องออกว่าราชการ ฯลฯ ภายในพระที่นั่งตกแต่งด้วยข้าวของมีค่าสวยงาม ส่วนใหญ่เป็นของจากยุโรป

ต่อมาที่สำคัญอีกองค์คือ พระที่นั่งเวสยาณดีวิเชียรปราสาท นับเป็นพระมหาปราสาทสำคัญมีศิลปะแบบไทย สร้างอยู่ท่ามกลางตึกฝรั่งของพระที่นั่งต่างๆ แต่ดูไม่ขัดตา การสร้างพระมหาปราสาทองค์นี้ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวมีพระราชประสงค์ที่จะหล่อพระบรมรูปของพระองค์เท่าขนาดจริงมาประดิษฐานไว้ แต่พอให้ฝรั่งปั้นรูปจำลองถวายให้ทอดพระเนตร ไม่ทรงพอพระราชหฤทัย ภายหลังจึงให้ช่างไทยสมัยนั้นปั้นหุ่นใหม่ ก็ทรงพอพระทัย จึงโปรดให้หล่อพระบรมรูปนั้นขึ้น แต่ยังไม่ทันเสร็จก็เสด็จสวรรคตเสียก่อน เรื่องราวยังไม่จบเท่านี้ แต่มีรายละเอียดอีกว่าสุดท้ายพระบรมรูปนั้น ทำไม่จึงมาอยู่ที่ตรงนี้ได้

นอกจากนั้นยังมี พระที่นั่งปราโมทย์มไหศวรรย์ พระที่นั่งราชธรรมสภา สำหรับประกอบพระราชพิธีต่างๆ ทางศาสนา เป็นต้น

บนพระนครคีรียังมีการสร้างพระเจดีย์ทรงกลมขนาดใหญ่ พระราชทานนามว่า พระธาตุจอมเพชร ในนั้นประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุ ส่วนยอดเขาที่ไกลสุดเป็นที่ตั้งของ วัดพระแก้วน้อย ที่บริเวณไหล่เขาทางด้านทิศตะวันออกมีวัดโบราณชื่อ วัดสมณ (สะมะนะ) ปัจจุบันชื่อทางการเรียก วัดมหาสมณาราม หรือ วัดเขาวัง

ใกล้กับพระนครคีรี ยังมีเขาหลวง เป็นเขาสำคัญขนาดใหญ่ในเมืองเพชร มีถ้ำขนาดใหญ่ประดิษฐานปูนปั้นวัตถุที่มีอายุเก่าแก่ถึงสมัยอยุธยา อาทิ พระพุทธรูปปางนาคปรก พระพุทธรูปปางมารวิชัย หรือหลวงพ่อดำหลวง สิ่งสำคัญภายในถ้ำที่แสดงถึงความเกี่ยวข้องกับพระราชวงศ์จักรี คือ พระพุทธรูปในศิลปะรัตนโกสินทร์ มีจารึกพระปรมาภิไธยและตราพระบรมราชสัญลักษณ์ของรัชกาลที่ 1-4 เชื่อว่าพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดเกล้าฯ ให้สร้างพระพุทธรูปเหล่านี้ขึ้นเพื่อถวายพระราชกุศลแด่รัชกาลที่ 1-4

รวมทั้งภายในถ้ำเขาหลวงยังมีพระพุทธรูปขนาดหน้าตักประมาณ 1 คืบ ที่เรียงรายอยู่รอบผนังถ้ำจำนวนกว่า 100 องค์ เกือบทุกองค์มีจารึกพระนามพระบรมวงศานุวงศ์ในพระราชวงศ์จักรี สมัยรัชกาลที่ 4-5 พระพุทธรูปที่มีจารึกพระนามพระราชวงศ์เหล่านี้ น่าจะสร้างขึ้น เพื่อเป็นการบำเพ็ญพระราชกุศลของพระราชวงศ์

จึงนับได้ว่าถ้ำเขาหลวงเป็นสถานที่ที่ปรากฏพระพุทธรูปที่มีจารึกพระนามพระราชวงศ์ที่มีจำนวนมากที่สุดในประเทศไทย

ยังพระนครคีรี เป็นที่เล่าขานกันมาถึงปัจจุบัน ห่างจากตัวเมืองเพชรบุรีออกมาอีกไม่ไกลมากนัก เป็นที่ตั้งของ พระรามราชนิเวศน์ หรือ พระราชวังบ้านปืน ว่ากันว่ารัชกาลที่ 5 ทรงซื้อที่ดินจากราษฎรแล้วตัดถนนเข้าไป โดยลงมือสร้างเมื่อ พ.ศ.2450 รัชกาลที่ 5 ทรงวางศิลาฤกษ์และพระราชทานนามไว้

ก่อน พร้อมทั้งให้หล่อรูปพระนารายณ์ทรงธนู แต่ชาวบ้านเรียกพระนารายณ์ปืน ซึ่ง "ปืน" ในที่นี้หมายถึงลูกธนู หล่อเสร็จทรงตั้งใจนำมาไว้ที่ประดิษฐานพระบรมราชานุสาวรีย์ปัจจุบัน แต่สร้างไม่เสร็จก็สวรรคตก่อน รัชกาลที่ 6 จึงมาสร้างต่อ เมื่อรัชกาลที่ 6 สร้างเสร็จไม่เคยเสด็จฯประทับอย่างเป็นทางการ และไม่ได้ใช้เป็นวังอย่างสมบูรณ์ จะเสด็จมาก็ต่อเมื่อมีการฝึกซ้อมเลิกราเท่านั้นเอง

“กระแสความตื่นตัวในวัฒนธรรมตะวันตกของชนชั้นนำสยามช่วงต้นรัตนโกสินทร์ เริ่มมีบทบาทอย่างชัดเจนในสมัยรัชกาลที่ 3 ขณะนั้นถือว่าชนชั้นปกครองยังมีท่าทีในการอนุรักษ์นิยม ด้วยเหตุที่ผู้นำฝ่ายอนุรักษ์นิยมเป็นพระมหากษัตริย์ แต่เมื่อเปลี่ยนแผ่นดินมาสู่รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เจ้านายและชนชั้นนำทั้งปวงก็เปลี่ยนมารับวัฒนธรรมตะวันตกได้โดยง่าย เป็นผลมาจากทรงแลกเปลี่ยนความรู้กับชาวตะวันตกมาเป็นเวลานานขณะที่ทรงผนวช

“แนวความคิดและศิลปวิทยาการสมัยใหม่ จึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้งานศิลปกรรมที่สร้างขึ้นตามพระราชประสงค์ในรัชกาลที่ 4 มีความโดดเด่นกว่ายุคสมัยอื่น แนวความคิดที่สำคัญคือแนวสันนิยมนิยมและมนุษยนิยม งานศิลปกรรมในพระราชประสงค์ เช่น งานจิตรกรรมฝาผนังพระอารามหลวง ไม่นิยมเขียนรูปไตรภูมิโลก แต่เขียนภาพและเรื่องราวอย่างสมจริง เป็นเหตุเป็นผลมากกว่าจะเป็นเรื่องของอิทธิปาฏิหาริย์ หรือการสร้างพระบรมรูปที่สมจริง ขัดกับความเชื่อว่าเป็นการกระทำ”

จะเป็นเช่น ดร.พัลลภศิริ อาจารย์สาวจากคณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร ว่าไว้หรือไม่ เป็นคำถามที่ชวนค้นหาคำตอบอย่างยิ่ง !!!

มติชน อคาเดมี